

CRÉIXER COM A PERSONA és anar afirmant la pròpia autonomia, és a dir, la capacitat de manar-se un mateix i d'anar guanyant-se la llibertat. Segurament, fins ara t'has acostumat a guiar-te pel que et deien els altres o pel que feia la majoria.

Ara, cada vegada més, es tracta de fer el que tu creus, independentment de si coincideix amb el que et manen o el que fan els altres. També es tracta de formar-te una opinió sobre els temes més diversos. I per a això cal que practiquis el judici moral, és a dir, la capacitat d'avaluar i decidir en funció del que tu creus que està bé.

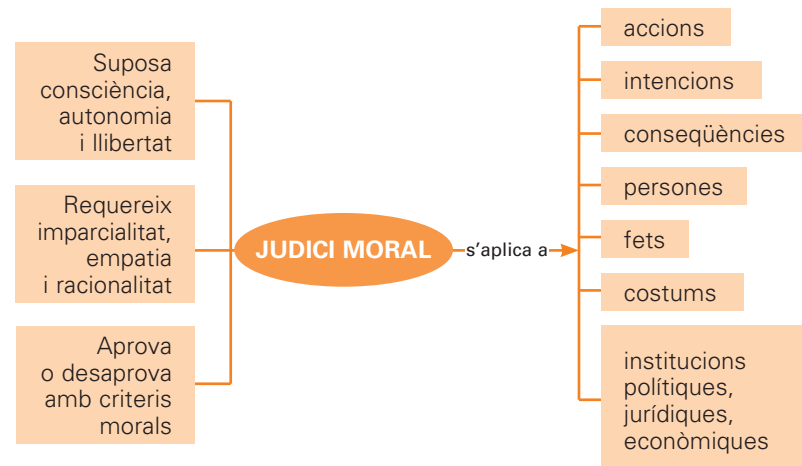
- Fulleja el diari i anota els judicis morals que et suscitin algunes notícies.

Diem que els **judicis morals** són un tipus de judicis de valor, perquè fent-los avaluem aspectes de la realitat. En canvi, els **judicis de fet**, com, per exemple, "la combustió produeix gasos d'efecte d'hivernacle" o "avui no falta ningú", descriuen aspectes de la realitat.

- Busca exemples de casos en què no es compleixin els tres requisits del judici moral.

Què és fer judicis morals?

Un **judici moral** avalua, tot aplicant criteris sobre el que és bo, just o millor. Fem judicis morals més sovint del que ens pensem: "És injust que jo hagi de fer-me el llit i el meu germà no"; "Em sembla que la legítima defensa molts cops és desproporcionada"; "No puc fer-li això, és el meu amic"; "En Manel sí que és un paio ferm"; "És inacceptable que es toleri la pràctica de la tortura"; "Els salaris d'alguns jugadors de futbol són indecents"; "Cal respectar el pluralisme de les nostres societats"; "Et deixo perquè he promès que entregaria aquest treball demà"... Podem jutjar-nos moralment a nosaltres mateixos, és a dir, fer judicis com a actors, o jutjar els altres, és a dir, fer judicis com a espectadors.

Alguns criteris

Perquè aprenguis a avaluar moralment, et proposem quatre criteris que representen el millor de l'herència del pensament ètic. No tots funcionen igualment bé en les diverses situacions. Per això hem d'aprendre a aplicar-los, sovint, de forma combinada.

1. Els deures *prima facie* (Ross, segle XX)

"És bo tot el que a primera vista m'apareix com a bo."

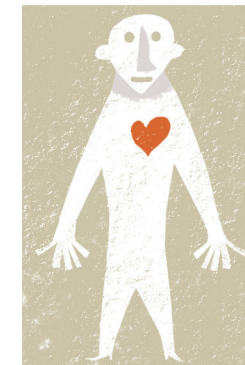
Hem après que és bo ser persones benivolents, agràides, justes, respectar els compromisos i no perjudicar. Ens sembla bé sentir repugnància davant la tortura o la injustícia i compadir-nos dels dèbils.

2. La "regla d'or" (Confuci: *Analectes*, segle I aC; Evangeli segons Mateu, 7,12, segle I)

"No facis als altres el que no t'agradaria que et fessin a tu."

Es tracta bàsicament d'una norma d'imparcialitat, potser una mica més sàvia formulada en positiu que no pas en negatiu: "Fes als altres el que t'agradaria que et fessin a tu."

3. L'imperatiu categòric (Kant, segle XVIII)

"Actua de manera que tractis els altres éssers humans com a fins i mai simplement com a mitjans."

O bé: "Actua de manera que la màxima de la teva conducta pugui esdevenir norma universal." Així, cal ser honest, veraç, no fer falses promeses, posar el propi talent al servei dels altres, no perjudicar innocents.

4. El principi de la màxima felicitat (Bentham, Stuart Mill, segle XIX)

"Actua de manera que proporcionis la màxima felicitat al màxim nombre de persones."

Considera les conseqüències de les accions i jutja en funció d'aquestes.

Hi ha criteris morals defectuosos: el temor vers del càstig, el temor que em vegin, allò que només és moda, allò que els altres volen que faci, allò que pensaran els altres...

L'ètica s'ocupa de la reflexió sobre els criteris que fem servir en els judicis morals i la seva fonamentació.

Per a entrenar-se...

Per grups, analitzeu aquests dilemes a partir dels principis formulats. Intenteu respondre: Què aconsellaria cada criteri? Tots els criteris donen la mateixa resposta? Què faríeu vosaltres? Després, feu una posada en comú de les respostes de cada grup.

1 T'has estat preparant la teòrica de l'examen de moto. De camí cap a l'examen, veus com tres nois, més petits que tu, un dels quals coneixes, estan pegant a un altre. Si t'entretenes, podràs la convocatòria i la següent coincidirà amb els exàmens finals. Què fas? (Variante: la víctima, que és l'únic que t'ha vist, et demana ajut amb els ulls.)

2 L'oncle Enric s'està morint i no té l'oportunitat de fer un testament com cal. Demana a la seva neboda Sara que s'encarregui de la seva herència. La Sara li promet complir la seva darrera voluntat, que és donar l'herència de 900.000 € a un museu d'art de la ciutat. Un cop mort l'oncle, la Sara s'adona que és l'única parenta viva. No té la intenció de quedar-se els diners, però creu que seria millor donar-los per a la reconstrucció d'un hospital infantil que s'ha esfondrat recentment. Què ha de fer? (Adaptat)

CREUS que amb els judicis morals podem determinar si una persona és bona o dolenta?